

disse, men er det naturligt, er det virkelig ogsaa berettiget. Jeg vil derfor kun udtale, at jeg ønsker, at Menighederne maae faae en saadan Indflydelse, men da jeg er en stor Hader af Alt, hvad der hedder Skinvæsen, og en Vnder af Alt, hvad der er Virkelighed, ønsker jeg, at denne Indflydelse ogsaa maa blive en Virkelighed. Jeg kan derfor gaae temmelig vidt i dette Stykke, og jeg deler altsaa ikke saa grumme mange af de Betæneligheder ved dette Forslag, som ere fremsførte fra forskjellige Sider. Man har sagt, at man kun har indhøstet en daarlig Erfaring fra denne Valgmaade ved Skolelærerembederne, og det er ganske sandt, at der paa mange Steder er en stor Misforholdelse mellem Skolelærerne med denne Valgmaade; men hvis man vil spørge, om Skolerne eller Underviisningen i det Hele taget er bleven daarligere, siden vi have faaet denne Valgmaade, troer jeg ikke, der skal kunne føres noget fyldestgjørende Beviis derfor. Jeg ønsker altsaa, at man vil lade denne Sag gaae videre, og da der sandsynligviis vil blive nedsat et Udvalg for at tage den under Overveielse, haaber jeg, at der vil komme et godt Resultat ud af den. Det var saaledes egentlig ikke denne Side af Sagen, jeg vilde omtale, men derimod den Forbindelse, hvori man har sat den med en anden Sag, nemlig med det af Regjeringen indbragte Forslag til Lov om Valg- og Hjælpemenigheder. Det er sagt af den ærede Ordfører for Forslagsstillerne, at det, der særligt havde bevæget disse til at indbringe dette Lovforslag, var, at Regjeringen havde forelagt et Udkast som det omtalte, og man har tilføjet, at naar man vil give Mindretallet en saadan Ret, er det rigtigt, naturligt og fuldkomment berettiget, at man giver Fleertallet en lignende Ret. Skjøndt dette allerede er omtalt af flere ærede Taler, kan jeg dog ikke lade denne Paa- stand staae hen uden endnu engang at fremsføre, at det er aldeles urigtigt at tale om, at der ved det af Regjeringen forelagte Lovforslag vil blive givet Mindretallet en Ret; det er ikke saa, thi man vil derved give en Ret, som meget lettere vil kunne benyttes af Fleertallet end af Mindretallet. Lovforslaget er affattet saaledes, at det meget vanskeligt vil kunne benyttes af noget Mindretal, men meget let af et Fleertal,

og desto lettere, jo større Fleertallet er, og det forekommer mig, at man ikke giver Fleertallet noget fordeelagtigt Vidnesbyrd, naar man saaledes udenvidere gaaer ud fra, at der intetsomhelst Sted i Landet er et Fleertal, som vil benytte sig af denne Ret. Vi have dog seet at der har været ikke saa Tilfælde, hvori saagodtsom hele Sogne have interesseret sig for at faae en bestemt Præst, have ansøgt Bedkommende derom, have sendt Deputationer herind for at bede derom, og Bedkommende have undertiden givet et godt Haab, medens de dog de fleste Gange ikke have taget noget Hensyn dertil. Hvis dette nu har været alvorlig meent, hvorfor skal man da forudsætte, at et saadant Fleertal i et Sogn ikke vil benytte sig af Loven om Valg- og Hjælpemenigheder? Den giver dog netop Midlet til virkelig at faae den Præst, man ønsker. Saaledes betragter jeg Sagen, og derfor kan jeg ikke indrømme, at den Forbring, som jeg iøvrigt tilstaaer er berettiget, at Sognet bør have Indflydelse paa Valget af sin Præst, skulde være steget og være bleven mere berettiget, fordi et saadant Lovforslag som det af Regjeringen forelagte er fremkommet. Det er heller ikke det Syn, man tidligere har haft paa denne Sag. Den er jo ikke ny; den har flere Gange været forhandlet her i Rigsdagen, og allerede i 15de Samling indbragte den ærede Ordfører for Forslagsstillerne et Forslag, som gik i samme Retning, og som indeholdt Bestemmelser, der gjorde det meget mere muligt for Mindretallet at benytte sig af en saadan Ret. Det blev dengang udtalt her, at et saadant Forslag var stillet i et enkelt Parties Tjeneste, men der blev ogsaa dengang nedlagt bestemt Indsigelse herimod. Jeg hittede, hvad jeg skal gjentage, at et saadant Forslag ikke giver Frihed til en enkelt Side, men for Enhver, som troer, at en saadan Frihed har saamegen Værdi, at det er værd for dens Skyld at gjøre de dermed forbundne Opoffrelser. Den ærede Ordfører for Forslagsstillerne var dengang af samme Mening. Han henholdt sig til mine Ytringer og gjentog dem, og han modsigede paa det Bestemteste, at der deri, at man gav en saadan Rettighed til dem, der vilde benytte sig af den, laa en Uretfærdighed imod dem, som ikke vilde benytte den. Hoved-